

OBEC OPATOVICE NAD LABEM

Pardubická 160, 533 45 Opatovice nad Labem

Vaše značka:	Ministerstvo vnitra
Naše značka: OÚOnL/0353/23	Odbor veřejné správy, dozoru a kontroly
Spis. značka:	Náměstí Hrdinů 1634/3
Skart. režim: 55, V/10	14021 Praha
Vyřizuje: Lucie Menčíková	
V Opatovicích n. L. dne: 20.01.2023	

Věc: Žádost o vyjádření ke správnosti postupu orgánů obce Opatovice nad Labem

Vážení,

obracíme se na Ministerstvo vnitra, jakožto příslušný dozorový orgán, v následující záležitosti.

V posledních komunálních volbách, které se uskutečnily ve dnech 23. a 24. září 2022, bylo zvoleno 15 členů Zastupitelstva obce Opatovice nad Labem. Následně – ještě před prvním ustavujícím zasedáním zastupitelstva – jedna ze zastupitelek, která byla zvolena na kandidátní listině volební strany Opatovice nad Labem a Pohřebačka pro lidi, rezignovala na svůj mandát. Zároveň všichni náhradníci z uvedené volební strany rezignovali na své postavení náhradníka a Zastupitelstvo obce Opatovice nad Labem má od uvedeného data 14 členů. Starosta obce, místostarosta obce i rada obce tak, jak jim jejich funkce zůstávají i po uskutečnění voleb bez omezení zachovány, po celou dobu standardně vykonávali všechny své pravomoci tak, jak předpokládá zákonná úprava. K volbě nového starosty, místostarosty i rady obce došlo na zasedání Zastupitelstva obce Opatovice nad Labem konaném dne 4. 1. 2023.

Ve světle dosud uvedeného a zájmu předcházení jakémukoli pochybnostem tímto zdvořile žádáme o potvrzující vyjádření, že Rada obce Opatovice nad Labem byla správně zvolena a že tak i v současné době je orgánem obce vykonávajícím bez omezení zákonem předpokládané pravomoci. Z našeho pohledu jsou přitom stěžejní tyto argumenty.

Předně je namístě ze zákonné úpravy citovat následující ustanovení:

- § 99 odst. 3 *in fine* zákona o obcích, dle něhož platí: „Rada obce se nevolí v obcích, kde zastupitelstvo obce má méně než 15 členů.“
- § 100 odst. 2 zákona o obcích, dle něhož platí: „Poklesne-li v průběhu funkčního období počet členů zastupitelstva obce pod 11 a na uprázdněné mandáty nenastoupí náhradníci, končí činnost rady obce uplynutím třicátého dne od uprázdnění mandátů v zastupitelstvu obce. Funkce rady obce vykonává v takovém případě zastupitelstvo obce, které může svěřit plnění některých úkolů rady obce starostovi.“

Obě citovaná ustanovení je přitom namístě vykládat ve vzájemných souvislostech, přičemž ustanovení § 100 odst. 2 zákona o obcích, které řeší specifickou situaci, je namístě považovat za speciální k ustanovení 99 odst. 3 *in fine* zákona o obcích. Východiskem je, že počet členů Zastupitelstva obce Opatovice nad Labem činil v návaznosti na volby 15, kdy všem novým zastupitelům vznikl mandát v návaznosti na zvolení, tj. k okamžiku ukončení hlasování v zářijových komunálních volbách (srov. § 55 odst. 1 zákona o volbách do zastupitelstev obcí). Ke snížení počtu členů zastupitelstva tak došlo již v průběhu funkčního období zastupitelstva obce. Ze znění první věty § 100 odst. 2 zákona o obcích, kde se hovoří o poklesu počtu členů zastupitelstva a zároveň o průběhu funkčního období, lze dovozovat, že jde o funkční období právě zastupitelstva, nikoli rady. Ostatně, Rada obce Opatovice nad Labem i v okamžiku poklesu počtu členů nového zastupitelstva na 14 stále standardně vykonávala své funkce, tudíž i ve vztahu k průběhu funkčního období rady nedošlo k poklesu členů zastupitelstva obce pod 11. Při správné aplikaci § 100 odst. 1 zákona o obcích tak nebyl důvod radu obce nevolit.

Navíc je zde dán jasný ústavně právní kontext. Je to totiž zastupitelstvo obce, které jako jediné z orgánů obce má ústavně dané postavení a kterému je čl. 101 odst. 1 Ústavy ČR přiznáno nejširší oprávnění ke správě obce. Již od prvních svobodných voleb v r. 1990 je v obci Opatovice nad Labem voleno 15 členů zastupitelstva. Všechna dosavadní zastupitelstva obce před volbami mohla standardně uvážit, jaký počet členů bude volen v nadcházejících volbách, a nikdy nedošlo k žádné změně. Všech dosavadních 9 zastupitelstev tedy vyjádřilo názor, že součástí struktury orgánů obce, která má v současnosti přes 2600 obyvatel, bude i rada obce.

Je tak nepochybně namístě volit takový výklad zákonných ustanovení (viz i čl. 101 odst. 4 Ústavy ČR), který bude v maximálním možném rozsahu respektovat vůli zastupitelstva, jako vrcholného orgánu samosprávy, mezi jehož základní pravomoci náleží též rozhodování o struktuře orgánů obce. Ostatně § 100 odst. 2 zákona obcí předpokládá změnu ohledně rady až při poklesu členů zastupitelstva pod 11. Nelze naopak přijmout takový náhled, který by rozhodnutí o tom, zda bude rada obce volena, či nikoli, ponechával volně v dispozici byť jediného člena zastupitelstva obce v koordinaci s náhradníky, kteří ve volbách mandát nezískali, a na jejich rezignaci. Avšak i ve velkých městech s desítkami tisíc obyvatel¹ by mohlo dojít k tomu, že povede-li „včasná“ rezignace třeba i většího (nikoli však nadpolovičního) počtu zastupitelů a všech jejich náhradníků k poklesu počtu členů zastupitelstva města na 14, nebude volena rada města, která je pro správu velkého územního samosprávného celku orgánem v podstatě nezbytným (výkonným, operativně fungujícím).

Zvláště není přijatelné, aby vynechání rady obce bylo důsledkem politikaření uskupení (v řešeném případě volební strany Opatovice nad Labem a Pohřebačka pro lidi²), které v rámci voleb ani povolebních vyjednávání nezískalo potřebnou většinu hlasů v zastupitelstvu, a přesto tímto jaksí snadným způsobem a „obětováním“ jedné zastupitelky zamýšlelo s odkazem na nesprávně aplikované ustanovení § 99 odst. 3 zákona o obcích určovat, jaká bude pro nynější volební období struktura orgánů obce.

Za neúplné pak lze naopak považovat úvahy, které jsou prezentovány na str. 43 metodického doporučení Ministerstva vnitra 6.3.³ a které neberou v potaz ustanovení § 100 odst. 2 zákona o obcích. V metodickém doporučení se připouští, že o tom, zda bude volena rada obce, může rozhodnout to, zda nově zvolený zastupitel (společně s náhradníky) podá rezignaci v den ustavujícího zasedání zastupitelstva – a rada obce tak bude s ohledem na zánik mandátu až uplynutím daného dne volena – či se veškeré rezignace stihnou ještě do půlnoci dne předchozího a rada obce volena vůbec nebude. Přičítat této okolnosti natolik závažné důsledky pro strukturu orgánů obce a pro správu obce až do dalších komunálních voleb se i ve světle výše uvedeného nejví jako adekvátní.

Předem děkujeme za vaše vyjádření.

za obec Opatovice nad Labem
Ing. Pavel Kohout, starosta

¹ Pro příklad lze zmínit město Česká Lípa, které má téměř 37 000 obyvatel a v němž je voleno 25 členů zastupitelstva.

² Srov. článek opozičních zastupitelů na str. 4 zpravodaje Opatovice dnes (č. 9/2022, dostupné z: <https://www.opatovicenadlabem.cz/zpravodaj-opatovice-dnes>).

³ Ministerstvo vnitra, odbor veřejné správy, dozoru a kontroly: Metodické doporučení k činnosti územních samosprávných celků 6.3. Správa obce v době mezi konáním voleb do zastupitelstva obce a zvolením nových obecních orgánů. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/odk2/clanek/metodicke-materialy-k-zakonnym-zmocnenim.aspx>.